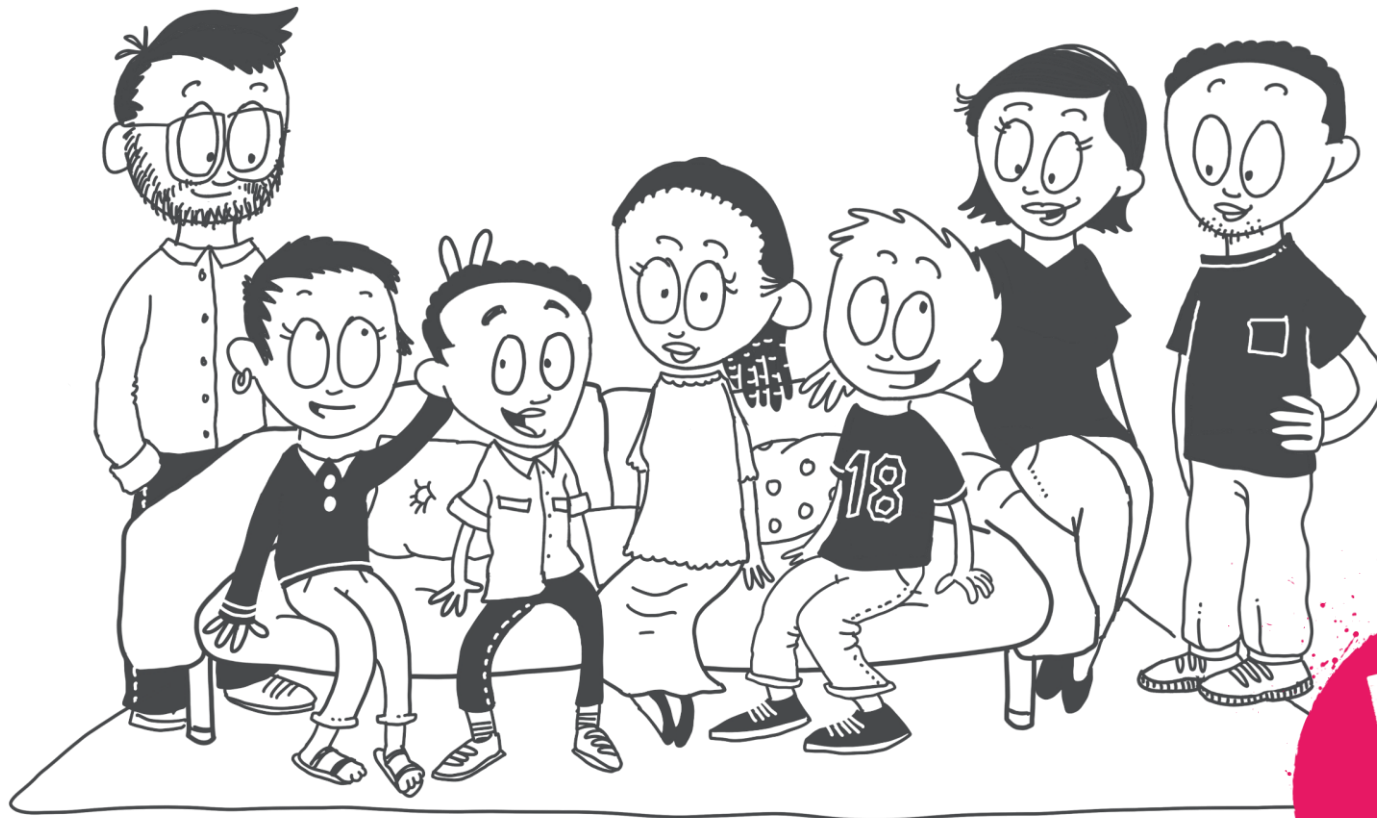

Teoretisk grundlag for Dansk på LC1- Ældste

Formål med dansk

Her følger en introduktion til Lær for Livets formål med aktiviteter og indhold for danskfaget på camp.

I dansk på LC1 arbejder vi ud fra tre overordnede danskfaglige formål:

- Børnene træner at udtrykke sig mundtligt og på skrift
- Børnene træner at læse, forstå og samtale om teksterne de arbejder med
- Børnene får mere lyst til at lære og får faglige succesoplevelser

Det kan udfordre børn i faglige såvel som i sociale situationer, hvis de har svært ved at sætte ord på deres tanker, følelser, intentioner og mål. Det arbejder Lær for Livet med at træne i dansk, matematik og personlig læring. I dansk træner børnene deres ordforråd samt forbedrer og nuancerer deres mundtlige og skriftlige sprog. Hermed skaber vi mulighed for, at de kan indgå på nye måder i undervisningen i deres hverdag, blive forstået af omverdenen og danne givende relationer.

Derfor arbejder vi med udviklingen af:

- Et mere præcist beskrivende danskfagligt sprog
- Større forståelse og inddragelse ved danskfaglige analyser
- Selvtillid og sprog til at kunne diskutere danskfaglige problemstillinger

Det centrale formål for dansk er at give børnene lyst og motivation til at indgå i læringssituationer, når de kommer hjem fra camp. Det sker ved at give dem succesoplevelser, pirre deres nysgerrighed og støtte dem i at finde deres bedste vej til at lære.

Information om ordblindhed

Når man er ordblind (dyslektiker), har man svært ved at lære at læse. Det er ikke nogen sygdom, og dysleksi er ikke defineret ved en enkelt psykologisk eller fysiologisk årsag. Langt de fleste tilfælde af dysleksi skyldes vanskeligheder med at få fat i de enkelte sproglyde (fonemer) i talt sprog. Det er disse enkeltlyde, der er grundlaget for skriften (bogstaverne). Ordblindhed kommer af vanskeligheder med at opdele sammenhængende tale i enkeltlyde – og med at få enkeltlyde til at smelte sammen til stavelser og ord. Dysleksi forekommer hyppigt sammen med en forsinket udvikling af sproget.

Ordblindhed forekommer hyppigere i nogle familier end i andre. Man ved, at arvelige faktorer har stor betydning. Ordblindhed skyldes hverken dårlig begavelse, synsvanskeligheder eller problemer med at kende forskel på venstre og højre. Der er ikke dokumenteret virkning af særlige træningsprogrammer for syn eller hukommelse, selv om de sælges over hele landet.

Vidste du, at:

- Ordblindhed er en faktor i alle fag
- At arbejde med ordblinde kræver overindlæring
- Ordblindhed hos børn med svag social baggrund er en skærpende omstændighed
- Ordblindhed rammer også socioemotionelt

Afledte konsekvenser af ordblindhed

Som ordblind har man mindre energi i sit sproglige og fonologiske center i hjernen. Børn med ordblindhed bruger energi på at læse og lærer. Det gør børn uden ordblindhed ikke i samme grad. Derfor er det vigtigt, at de voksne bruger børnenes hjælpemidler til at understøtte børnenes arbejde med læsning og faglig tilegnelse. Det er vigtigt, at vi voksne ved, at:

- Afkodning og teknisk læsning tager alt energien ud af læseoplevelsen. Hvis barnet er optaget af at afkode, optager barnet i mindre grad ny viden, fordi hjernen bruger energien på at afkode. Det betyder, at barnet ikke har overskud til at sætte forforståelsen i spil samt optage ny viden.
- Derfor vil barnet kun have begrænset overskud til at forstå det, barnet læser og lærer af teksten.
- Barnets ordblindhed kan få en afsmittende effekt:
 - Forståelsesvanskeligheder og begrænse barnets ordforråd.
 - Langsom benævnelse, det vil være svært for barnet at få hurtigt fat på ord i sit ordforråd.
 - Begrænse barnets sproglig korttidshukommelse.

Normale læsere	Ordblinde læsere
<ul style="list-style-type: none"> • Lagrer ortografiske repræsentationer af hele ord • Ortografiske repræsentationer = læseren har hukommelse for rækkefølgen af de bogstaver og lyde, som det enkelte ord består af • Når læsningen er automatiseret, vil alle lydene i det enkelte ord være forbundet med bogstaver i hukommelsen og genkendelsen 	<ul style="list-style-type: none"> • Har en usikker genkendelse af hele ordet • Skyldes fonologiske vanskeligheder, der forårsager en usikker lagring af ordets ortografiske repræsentationer • Genkendelse af kendte ord bygger ofte på få kendetegn fx tilfældige bogstaver eller et visuelt mønster • Kompensation: genkendelse af betydningsdele og morfemer

Brug af hjælpemidler

I Lær for Livet skal alle føle, at de kan være med, og det er vigtigt, at alle børn får lov til at udtrykke sig ud fra deres egne forudsætninger. Derfor er det vigtigt, at vi understøtter børnene i at bruge hjælpemidler, men det er vigtigt, at vi først afdækker, om barnet har de nødvendige forudsætninger for at bruge hjælpemidlerne. Det er vigtigt, at der skabes et miljø, hvor de ordblinde føler trykthed i at bruge deres hjælpemidler og ikke oplever det som stigmatiserende.

Læseforståelse i fokus

Hvis barnets sprogforståelse og ordforråd ikke udvikles, kan barnet ikke skrive eller læse tekster, der afspejler dets klasstrin. I Lær for Livet arbejder vi derfor på at styrke og understøtte udviklingen af barnets sprogforståelse. Det gør vi ved, at:

- Styrke barnets viden om verden gennem arbejde med: Forforståelse, nysgerrighed og sociosocial baggrund
- Stimulere barnets videbegærlighed og lyst til at lære
- Øget barnets teksttypekendskab og strategier til at læse teksttypen fx manualer og skønlitteratur
- Have fokus på at identificere før-faglige ord
- Have fokus på at identificere fagord

Forskellige typer af ordblindhed

Det er vigtigt at vide, at ordblindhed kan aflede forskellige konsekvenser, og have forskellige udtryk, alt efter barnets omstændigheder. Derfor skal de voksne altid være nysgerrige på, hvordan det enkelte barn påvirkes af ordblindheden – dermed kan vi hjælpe barnet mest hensigtsmæssigt!

Det kræver yderligere testning at vurdere den enkeltes profil

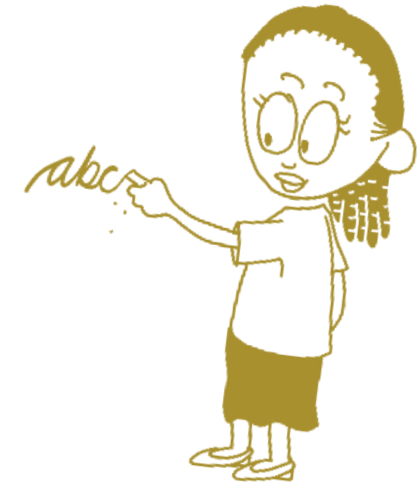
- Personer kan have vanskeligheder med sprogforståelseskomponenten i læsning, men de har ikke nødvendigvis problemer med ordlæsningen.
- Problemet for disse personer er at skabe mening og sammenhæng i de tekster, de læser.
- Vanskeligheder med sprogforståelsen ses ofte hos hyperlektikere (som ofte har en anden diagnose som fx autisme) og personer med dansk som andetsprog eller fremmedsprog. Koncentrations og opmærksomhedsproblemer. Ikke-bogligt hjem.
- De har ofte et begrænset ordforråd, men det kan også skyldes problemer med de mere avancerede komponenter i sprogforståelsen (Ibid.).

Opbygningen af danskprogrammet

Her følger en beskrivelse af de forskellige aktiviteter dansk består af.

Danskprogrammet bygger på tre elementer:

- 1) Læsetræning gennem Læs Sammen
- 2) Bevægelsesaktiviteter
- 3) Produktforløb

Læs Sammen

Læs Sammen er struktureret og differentieret læsetræning, og hver dag starter med 45 minutters Læs Sammen. Børnene inddrages i små grupper på baggrund af læsesamtaler (LIX-målinger) og læser sammen med en voksen i den samme bog.

Hver voksen vil være ansvarlig for 2-3 børn, der læser sammen. De uddannede lærere knyttes til de grupper, der har størst behov for støtte.

Læsningen er bygget op om *før læsning*, *under læsning* og *efterbehandling af det læste* (Læs mere om dette i Bilag 1). Det kan være gavnligt at læse den samme bog to gange, hvis det giver mening i forhold til børnegruppen. Bøgerne udvælges med henblik på både at udfordre børnene på rette LIX-niveau og at skabe gode læseoplevelser. Samtidig er det også vigtigt at lade børnenes interesser styre bogvalget. Hvis barnet interesserer sig meget for dyr, så vælg en bog om dyr på LIX 7, selvom barnet læser på LIX 10.

Det er vigtigt at gøre læseoplevelsen hyggelig for børnene ved fx at sætte jer udenfor, hvis det er godt vejr eller finde en blød sofa i en af zonerne, som I kan sidde i.

Bevægelsesaktiviteter

Formålet med bevægelsesaktiviteterne er at skabe engagement og inddrage andre læringsstile. Her trænes samarbejde, motorik og faglige pointer gentages. Bevægelsesaktiviteterne har til formål at være underholdende, anderledes og inspirere børnene til at opdage, at man kan lære på mange forskellige måder.

Produktforløbet: 'Vedholdenhed'

Produktforløbet har fokus på at skabe nysgerrighed omkring læring ved at være undersøgende sammen med børnene, og at børnene sætter sprog på deres proces.

Forløbets proceselementer er beskrevet nedenfor og bliver udfoldet under den enkelte dag i danskplanen:

- Børnene bliver bedre til at nuancere deres sprog, når de kommunikerer mundtligt og skriftligt.
- Børnene opnår ny viden om tillægsords/adjektivers betydning for tekstproduktion.
- Børnene udvider deres forståelse af at være 'Vedholdenhed'. Det sker gennem praktiske øvelser, der kræver styrke på flere niveauer samt dialog, der inviterer til refleksion.
- Børnene udvikler større indsigt i egne reaktioner og følelser samt, hvordan de håndterer de udfordrende situationer, som de møder i deres hverdag, både personligt og fagligt.
- Børnene udvikler afslutningsvis et produkt, som behandler fokusområdet 'Vedholdenhed'. Børnene viser deres produkter til hinanden i små grupper og til de voksne.

Produkttyper

Børnene vælger selv, hvilket produkt de vil lave, og hvad det skal indeholde. De kan med fordel tage udgangspunkt i egne erfaringer og strategier i relation til tilegnelse af nye mestringsstrategier eller fagligviden på camp fx stå på hænder, blive bedre til at læse, lære at jonglere eller øve en ny gangemetode:

- En træningspræsentation
- En træningsdagbog
- En stopmotion film
- En novelle
- En collage
- En sang/rap
- En film
- En plakat

Processen for produktforløbet

Følgende er et samlet overblik over produktforløbet. Hver del er yderligere forklaret og uddybet i danskplanen under den enkelte dag.

	Sprogdidaktisk situation	Praksis
Del 1	Fælles handling: Handling og sprog kombineres via praktiske øvelser og børnenes for forståelse aktiveres gennem samtale og erfaringer. Børnene opnår en fælles opfattelse af, hvad det vil sige at være vedholdende. Ligeledes udvikles deres ordforråd om begrebet, så de får et fælles sprog.	Børnene taler om, hvad det betyder at være vedholdende og laver øvelser i fællesskab. Dette med henblik på at blive klogere på temaet og få et indblik i, hvilke nuancer det indeholder.
Del 2	Rekonstruktion: Børnene udvider deres ordforråd og lærer at nuancere deres sprog yderligere ved at beskrive mere.	Øvelser og samtale om hvordan vi bruger tillægsord, når vi beskriver noget. Børnene bliver præsenteret for de forskellige produkter. Herefter vælger de en genre/et emne.

Del 3	<p>Dekonstruktion: Børnene undersøger deres produkttype med den baggrundsviden, de har tilegnet sig. I denne fase understøttes børnene i en eksperimenterende og nysgerrig tilgang.</p>	Børnene undersøger den valgte genre og får en bevidsthed om, hvad der er vigtigt for deres egen proces omkring produktproduktionen.
Del 4	<p>Egen konstruktion: Børnene producerer deres produkter.</p> <p>Børnene benytter deres praktiske erfaring fra øvelserne, deres viden fra den undersøgende fase og deres ordforråd til at udforme idéer til deres produkt.</p>	<p>Børnene producerer deres produkter.</p> <p>Børnene laver et udkast til deres produkt ud fra deres interesse og nye viden om genreens karakteristika. Udkastet kan være en tegning, lydoptagelse, videooptagelse, collage osv.</p>
Del 5	<p>Refleksion: Børnene fortæller om og fremviser deres produkt. De reflekterer over produktet og processen.</p>	<p>Børnene fortæller om og fremviser produktet for en voksen. De voksne giver løbende feedback/feedforward. Børnene overvejer, hvad der har været positivt processen, og hvad der kan blive bedre/ændres.</p>

Supplerende materialer

Ud over bevægelsesaktiviteter og produktarbejde har I en række muligheder til rådighed, som I kan bringe i spil:

- Træningshæfter, som børnene kan arbejde selvstændig med
- Løssark med krydsord
- Øvelser fra kompendiet fra Red Barnet (ligger i zonemappen)
- Challenges fra motorikkasse